

Een handige wegwijzer in intellectuele eigendomsrechten

Intellectuele eigendomsrechten

Wie helpt u een handje?

Hieronder vindt u organisaties die u op weg helpen met uw intellectuele rechten. Zij kunnen u algemene informatie geven en verstrekken u eerstelijnsadvies. Voor een diepgaande dienstverlening zoals het opmaken van een octrooiaanvraag, het registreren van een merk of juridische ondersteuning kunt u terecht bij gespecialiseerde adviesverleners.

AGENTSCHAP INNOVEREN & ONDERNEMEN
www.vlaio.be - T 0800 20 555
Agentschap Innoveren & Ondernemen gidst ondernemers doorheen het overheidslandschap en informeert u graag bij het beschermen van uw intellectuele eigendom. Waar nodig brengt het agentschap u in contact met de juiste diensten. Agentschap Innoveren & Ondernemen verstrekt bovendien subsidies ter stimulering van innovatie. Bij innovatietrajecten die voor subsidies worden aanvaard, komen ook de kosten voor bescherming van intellectuele eigendomsrechten in aanmerking.

INNOVATIECENTRA
www.innovatiecentrum.be
Via de innovatiecentra wordt strategische begeleiding gegeven betreffende intellectuele eigendomsrechten aan bedrijven die innoveren. Zij zijn gelokaliseerd in elke provincie.

FLANDERS DC
www.flandersdc.be - T 016 24 29 24
Flanders DC begeleidt starters en ondernemingen uit de creatieve economie, ook rond intellectuele eigendom. U kan er gratis feedback en advies krijgen over uw idee. Dit kan tijdens zitdagen in uw regio of op hun kantoor in Leuven.

DIENST VOOR DE INTELLECTUELE EIGENDOM
www.economie.fgov.be - T 02 277 90 11
Federale Overheidsdienst Economie, Kmo, Middenstand en Energie. Deze federale overheidsdienst geeft ondernemingen informatie over intellectuele eigendom. U kunt er terecht voor het aanvragen van een octrooi. Als nationale antenne van het Benelux-Bureau voor de Intellectuele Eigendom kan men er terecht voor het deponeren van merken en tekeningen of modellen. Daarnaast helpen zij ondernemingen bij opzoekingen in octrooidatabanken zoals Esp@cenet. Op de website van de Dienst voor de Intellectuele Eigendom vindt u ook een lijst van erkende octrooige-machtigden.

BENELUX-BUREAU VOOR DE INTELLECTUELE EIGENDOM - www.boip.int - T 070 24 42 42
Deze organisatie is de officiële instantie in de Benelux voor het registreren van merken, tekeningen en modellen. U kunt er terecht voor informatie over registratieprocedures van merken en tekeningen of modellen in de Benelux. Daarnaast verschaft het BBIE informatie over de Europese en internationale registratie. Het Benelux merken- en modellenregister is gratis toegankelijk via de website, maar op verzoek voert het Bureau ook onderzoek naar merken en tekeningen of modellen uit. Ook kan bij het Benelux-Bureau een datum van indiening van een creatie vastgelegd worden door middel van een 'i-Depot'.

DNS BELGIUM
www.dnsbelgium.be - T 016 28 49 70
Deze organisatie is de officiële beheerder van de .be, .vlaanderen en .brussels domeinnaamzone. DNS Belgium staat in voor het technisch beheer van deze zones en voor het up-to-date houden van de databases van domeinnamen. Op de website vindt u ook de zogenaamde WHOIS opzoekfunctie waarmee nagegaan kan worden wie de houder is van een bepaalde .be, .vlaanderen of .brussels domeinnaam.

PATLIB/OCTROOICEL
De PATLIB (PATent LIBrary) centra verstrekken basisinformatie rond octrooien en ondersteunen kmo's met een vooronderzoek naar het bestaan (reeds geoctrooieerd zijn) van bepaalde technologieën. Volgende centra geven ondersteuning aan kmo's:
1. **CENTEXBEL** (Wetenschappelijk en Technisch Centrum van de Belgische Textielnijverheid)
www.centexbel.be - T 09 220 41 51
De Cel Octrooien van CENTEXBEL richt zich tot kmo's uit de textielsector.
2. **ESSENSCIA** (Belgische federatie van de chemische industrie en life science)
www.essenscia.be - T 02 238 97 11
De Cel Octrooien van ESSENSZIA richt zich tot kmo's uit de chemische industrie en life science.
3. **SIRRIS** (het collectief centrum van de technologische industrie) - www.sirris.be - T 02 706 79 44
De Cel Octrooien van SIRRIS richt zich tot kmo's uit de technologische industrie.
4. **WTCB** (Wetenschappelijk en Technisch Centrum voor het Bouwbedrijf) - www.wtcb.be - T 02 716 42 11
De Cel Octrooien van het WTCB richt zich tot kmo's uit de bouwsector.

IN EEN NOTENDOP: hieronder ziet u de meest voorkomende beschermingsvormen

	Bescherm	Duurtijd	Geografisch	Kostprijs (schatting)	Toegankelijk door
Geheimhouding	Alle geheime informatie	Onbeperkt	Onbeperkt	Variabel	-
Handelsnaam	Naam onderneming	Zolang in gebruik	Waar u actief bent	Gratis	Automatisch door gebruik www.economie.fgov.be
Auteursrecht	Teksten, literatuur, muziek software, kunstwerken,...	70 jaar na dood auteur	Onbeperkt	Gratis	Automatisch www.economie.fgov.be
Benelux-merk	Bescherm tekens die producten en diensten van een onderneming kunnen onderscheiden zoals onder meer: • woordmerk • beeldmerk (logo) • vormmerk (vb. verpakking)	Onbeperkt verlengbaar, om de 10 jaar te vernieuwen	Benelux	Vanaf € 240 (excl. kost. merk-gemachtigde)	Benelux-Bureau voor de Intellectuele Eigendom www.boip.int
EU-merk			Europese Unie	Vanaf € 850 (excl. kost. merk-gemachtigde)	European Union Intellectual Property Office (EUIPO) www.euiipo.eu
Internationaal merk			Gekozen landen, bescherming mogelijk in meer dan 90 landen	Afhankelijk van de gekozen landen	World Intellectual Property Organization (WIPO) www.wipo.int
Domeinnaam	Domeinnaam	Onbeperkt, jaarlijks te vernieuwen	Onbeperkt	< € 50/jaar	www.dnsbelgium.be
Benelux-model	Het uiterlijk van een product zoals: • ontwerpen • kleuren • vorm • materialen • ...	Tot 25 jaar, om de 5 jaar te vernieuwen	Benelux	Vanaf € 118 (excl. kost. model-gemachtigde)	Benelux-Bureau voor de Intellectuele Eigendom www.boip.int
Gemeenschapsmodel			Europese Unie	Vanaf € 350 (excl. kost. model-gemachtigde)	European Union Intellectual Property Office (EUIPO) www.euiipo.eu
Internationaal model			Gekozen landen, bescherming mogelijk in meer dan 60 landen	Afhankelijk van de gekozen landen	World Intellectual Property Organization www.wipo.int
Niet geregistreerd gemeenschapsmodel	Bescherm enkel tegen namaak	3 jaar	Europese Unie	Gratis	Automatisch www.euiipo.eu
Belgisch octrooi	Technische uitvindingen die: • nieuw zijn • industrieel toepasbaar zijn • inventief zijn	Tot 20 jaar, jaarlijks te vernieuwen	België	€ 5.125 (20 jaar) (excl. kost. octrooigemachtigde)	Federale Overheidsdienst Intellectuele Eigendom www.economie.fgov.be
Europees octrooi			Gekozen Europese landen	€ 32.000 (10 jaar, 6 landen) (excl. kost. octrooigemachtigde)	Europees Octrooibureau www.epo.org
Unitair octrooi*			Deelnemende landen van de Europese unie	< € 10.000 (10 jaar) (excl. kost. octrooigemachtigde)	Europees Octrooibureau www.epo.org
Internationaal octrooi			Gekozen landen, bescherming mogelijk in meer dan 145 landen	Afhankelijk van de gekozen landen	World Intellectual Property Organization - www.wipo.int

Geef de concurrentie niet de vrije hand en bescherm uw voorsprong!

Een uitvinding hoeft niet wereldschokkend te zijn...
En een bepaald design hoeft niet hypermodern te zijn...
Om nog te zwijgen van uw bedrijfsnaam...

Maar al deze zaken kunnen wel stuk voor stuk zó belangrijk zijn voor uw onderneming dat u er maar beter goed zorg voor draagt. Want een beetje bescherming kan nooit kwaad.

Is de naam van uw bedrijf immers geen begrip in de sector? En zorgt de technische voorsprong van uw product er niet voor dat u een aardige omzetstijging kunt noteren?

Bewaar dan de voorsprong die u hebt op de concurrentie door die juridisch te beschermen. Intellectuele eigendomsrechten zoals octrooien, merken en modellen stellen u in staat om uw positie veilig te stellen.

Weet u trouwens waar u kunt kijken of een merk reeds gedeponeerd werd? En hoe komt u te weten of uw uit-

vinding wel écht nieuw is? Wanneer moet u eigenlijk octrooieren? En bij wie kunt u daarvoor terecht?

Geen idee? Lees dan deze wegwijzer, die u duidelijke antwoorden geeft. De meest voorkomende intellectuele rechten worden kort gedefinieerd en u krijgt informatie over de verschillende instellingen waar u terecht kunt voor vragen en advies.

Omwille van het specialisme worden de heel specifieke rechten zoals kwekersrecht en softwarebescherming hier niet toegelicht. Hebt u toch vragen hieromtrent, aarzel dan niet om contact op te nemen met de instanties vermeld achterin deze wegwijzer.

Intellectuele rechten

Hoe moet u nu eigenlijk een product of een nieuwe dienst gaan beschermen? Volstaat het om gebruik te maken van één beschermingsvorm of doet u er in bepaalde gevallen beter aan een combinatie van beschermingsrechten te gebruiken?

Er bestaan tal van beschermingsrechten. Omdat u door de bomen het bos nog zou zien, worden ze hierna op een rijtje gezet. Waar mogelijk wordt de toepassing ervan geïllustreerd aan de hand van een voorbeeld: handschoenen.

i-Depot
In een handomdraai...

U hebt een fantastisch idee? Om aan te tonen dat u op een bepaalde datum al bezig was met dat idee, is een bewijs van datum aangewezen. Die datum vastleggen is mogelijk via het zogenaamde 'i-Depot' van het Benelux-Bureau voor de Intellectuele Eigendom.

Dit is echter geen rechtstittel maar enkel een bewijsmiddel! Er zijn ook nog andere mogelijkheden om deze datum vast te leggen zoals via de notaris, via de gerechtsdeurwaarder, ...

Geheimhouding
Handen af!

Geheimhouding is een bijzondere manier om uw uitvinding te beschermen. Het meest bekende voorbeeld hiervan is ongetwijfeld het recept van Coca-Cola. In veel gevallen is geheimhouding de meest aangewezen en goedkoopste manier om namaak van uw product tegen te gaan. Het is een strategie die vooral nuttig is wanneer de opbouw of productiewijze van uw product moeilijk te ontdekken is. De kosten van deze vorm van bescherming liggen vooral in het opzetten van de nodige controlemechanismen: het opnemen van een niet-concurrentiebeding in uw contracten, werken met geheimhoudingscontracten...

In de praktijk

een fictief voorbeeld: TopTouch Belgium,
fabrikant van hoogwaardige outdoor handschoenen

TOP TOUCH
BELGIUM

i-Depot

Ideën die TopTouch Belgium heeft ter verbetering van hun outdoor handschoenen kunnen een vaste datum krijgen door registratie via een i-Depot.

Geheimhouding

Hoe slaagt TopTouch Belgium er in hun handschoenen zo sterk, comfortabel en warm te krijgen?

Handelsnaam

De onderneming verricht commerciële handelingen onder de naam TopTouch Belgium.

Auteursrecht

De knappe brochure van de outdoor collectie is auteursrechtelijk beschermd, maar ook b.v. foto's van de handschoenen.

Merk

TopTouch Therm+, de benaming van speciale handschoenen voor extreme vrieskou, is beschermd als merk.

Domeinnaam

www.toptouchgloves.be

Tekening of model

Een nieuw element in het design van de handschoenen kan beschermd worden, b.v. een speciaal motief of een nieuw wantmodel.

Octrooi

De technologie om de handschoenen 100% waterdicht te maken is zo innovatief dat het geoctrooieerd is.

Handelsnaam

Uw bedrijf altijd binnen handbereik

Onder haar handelsnaam is een onderneming actief bezig en gekend in de markt. Het recht op een handelsnaam ontstaat als u de eerste bent die de naam publiek gebruikt als handelsnaam voor uw onderneming. Het is verstandig om de handelsnaam via een ondernemingsloket te laten registreren bij de Kruispuntbank. Het recht op een handelsnaam is beperkt tot het geografisch gebied waarin u uw producten of diensten verhandelt.

De wet betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument verbiedt het voeren van een handelsnaam die de naam van een merk van een ander bedrijf bevat of daar sterk op lijkt.

Auteursrecht

Uit respect voor de hand van de meester

Oorspronkelijk bedoeld als bescherming voor literatuur en kunstwerken, is de bescherming van auteursrecht sterk verruimd, in die mate dat het auteursrecht van toepassing is op alle originele producten waarin men de schepping van een welbepaalde persoon kan zien. Auteursrecht kan dan ook niet alleen literatuur, muziek en software*, maar ook alledaagse voorwerpen (bril, motief tapijt...) beschermen. Het auteursrecht verschafft de auteurs enkele exclusieve rechten met betrekking tot hun werk. Daaruit volgt dat u doorgaans de voorafgaande toestemming van de eigenaar van het auteursrecht nodig hebt als u zijn werk wilt gebruiken. Dit is bijvoorbeeld het geval voor een reproductie zoals het opnemen van een foto of tekst in een brochure of mededeling aan het publiek, wat bijvoorbeeld het geval is als u een foto of muziek online op een website plaatst.

Merk

Handige Harries®

Als merken worden beschouwd de benamingen, tekeningen, afdrucken, stempels, letters, cijfers, vormen van producten of van verpakkingen en alle andere voor grafische weergave vatbare tekens die dienen om de producten en diensten van een bepaalde onderneming te onderscheiden. Een merk is een rechtstittel die aan de titularis ervan een tijdelijke exclusiviteit verleent voor een welbepaald grondgebied voor waren en diensten waarvoor het merk is ingeschreven. Voorbeelden zijn legio: de vorm van de Coca-Colafles, de naam Nike, het logo van Mercedes... Opgelet, niet alle tekens kunnen als merk geregistreerd worden, er zijn immers wettelijke beperkingen.

Domeinnamen

wee wee wee altijd warme handen punt bee ee

Een domeinnaam is de unieke aanduiding voor een internetadres. U kunt domeinnamen registreren via registratieagenten. Deze agenten kunnen automatisch domeinnamen registreren en de gegevens aanpassen van de domeinnamen die via hen geregistreerd werden. Een lijst met geregistreerde agenten voor België is terug te vinden op www.dnsbelgium.be.

Tekening of model

Handgemaakte decoratie, een handige nieuwe vorm, ...

Met een tekening of een model beschermt men het uiterlijk van een product. Onder het uiterlijk van een product verstaan we onder meer: de kenmerken van lijnen, omtrekken, kleuren, vorm, textuur of materialen van het product zelf of van zijn versiering. Een tekening of model is een rechtstittel die aan de titularis ervan een tijdelijke exclusiviteit verleent voor de exploitatie op een welbepaald grondgebied. Tekeningen omvatten alle tweedimensionale vormen zoals dessins en patronen op stoffen en papier. Onder modellen vallen de driedimensionale vormen van gebruiksvoorwerpen of delen ervan. Voorbeelden hiervan zijn: het model van een auto, de vorm van een koffiekkan, het decoratief motief van een handschoen, ...

Octrooi

Hou het helemaal zelf in handen

Een octrooi (ook wel patent genoemd) is een exclusief recht op een uitvinding waarmee u een ander kunt verbieden de uitvinding commercieel toe te passen in een bepaald rechtsgebied, gedurende een bepaalde periode.

In het algemeen kan er worden gesteld dat een uitvinding een technische oplossing is voor een bepaald probleem. Het kan gaan om een product of een procédé of een specifieke toepassing. Een uitvinding is octrooierbaar indien zij nieuw, industrieel toepasbaar en het resultaat van uitvindingswerkzaamheid is. Zo bestaan er octrooien op opvouwfietzen, bouwmaterialen...

* voor softwarebescherming werden ook beperkte mogelijkheden gecreëerd binnen de octrooiwetgeving